

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrî de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul IV.

Număr de Duminecă

Nr. 36

Să îmbrățișăm meseriile!

În ședința din urmă a comitetului Asociației Naționale-Aradane a trebuit să constatăm un lucru foarte ciudat: pentru 8 stipendii (ajutoare), câte da direcțiunea, nu s'au înfățișat decât 2, și două concurenți. Stipendiile se împartese alică tinerilor români, cari ar avea plăcere să îmbrățișeze meseriile. . . Mai zilele trecute pentru stipendiile ce împărțeste comitetul Fondăției Elena Ghiba-Birta s'au prezentat 40 concurenți, deși nu sunt de dat decât 4 stipendii. E vorba însă, că stipendiile acestea din urmă, de câte 400 coroane anul, se dau elevilor cari vor să învețe carte, pentru a se face domni, vest Doamne.

Strănepoți de împărați, cum ne pocotim, noi Români am vroi adică să ne facem domni, cu toții. Ori care țeran chiar, dacă are vre-un băiat ceva mai deștept, haid' cu el la școala de domni, să-l facă domn. Până să învețe însă copilul carte, tata lui s'ar putea să se întemplantă de s'ar începe să termine fiul său domn, și astfel nația se alege cu un țeran fruntaș, care a scăpat și cu un domnișor neisprăvit, care, pentru a rămâne ori-ca să ajungă domn, e în stare să se facă și Ungur, ori că să trăiește viața prin câte-o cancelarie de avocat sau pe la vre-o judecătorie.

Cât despre cărturarii noștri — preoți și învățători — nu avem unul, care să-și fi dat băieții la meserie, și rar se găsește câte unul, care să-și fi dat la negustorie. Fie această chiar și cât de rău ar învăța copilul. Așa, că între cei cari recurg pentru diferite stipendii, găsești foarte puțini slabi de tot. La fundația Elena Ghiba-Birta de pildă, un părinte, numai pentru că este domn, cere stipendii pentru doi fi ai săi, amândoi așa slabi, că întreg certificatul este plin de „elégéséges” și chiar „elégtelen”, deci deci clasele, cum trece cănele pe apă, vorba Românului.

Cine nu o să recunoască primejdia mare? În loc să ne creștem adică învățători și meseriași, cari să scoată prin satele române lipitorile străine cari prin câștigul lor să îmbogățească însăși viața românească, o să avem cărturari slabi, încât, pentru ca să o poată duce, cât de cât, trebuie să se umilească înaintea stăpânirii și să se instrăineze de neam. Să se întemplantă și aceea, că pentru a putea trăi, asemenea cărturari iau de pe mâna clienților lor șapte pei, în-

cât țeranul român se instrăinează de avocatul ori doctorul român și se duce adesea mai bucuros la străin.

Ce ne trebuie nouă, Românilor din Țeara-Ungurească și Ardeal? Ne trebuie întâiu de toate preoți și învățători luminați și apoi negustori și meseriași, cari să întemeieze orașe românești! Câți mecenai și filantropi români au fost însă până acum, nici unul nu s'a găsit să lase fundație pentru a se crește preoți, învățători, negustori și meseriași. Ci ce vedem? „Jurisți” cu grămada, încât peste câțiva ani fiecare sat își va avea „fiscal”, ori că se vor îngrămădi la orașe atâția, că nu vor mai putea trăi unul de altul. Temerea aceasta mi-au arătat-o nu unul, dar' mulți адвоcați, bărbați luminați și cu dragoste pentru neam.

Și cine este chemat a lecul rēul? În locul întâiu presa română, făcând cea mai întinsă și mai caldă propagandă pentru îmbrățișarea meseriilor. În locul al doilea societățile și băncile noastre, ajutând mai înainte de toate nu creșterea unui proletariat intelectual, domni cari n'au slujbe, ci să ajute pe ucenicii de la meserie, cafele și chiar pe măiestri gata, cari își deschid ateliere.

Eată, Asociațiunea noastră aradană a dat pildă. În ședința sa din urmă a votat stipendii (ajutoare) pentru doi elevi români, cari s'au înscris la școala de meserii din Arad. A dat două ajutoare pentru cafe, cari să meargă în străinătate pentru a se face mai deservirși în meseria lor. A dat un stipendiu pentru școala comercială (aradană) și dacă ar fi avut cui, era să dea 8 stipendii pentru tineri, cari ar îmbrățișa vre-o meserie oare-care.

Facă și celelalte societăți astfel, și în curând starea tristă de acum se va schimba în bine.

Și mai presus de toate să înțeleagă părinții, că de cât să amărăști viața copilului ținându-l aproape cu sila în școală, pentru care n'are nici o plăcere, mai bine să faci din el un negustor cinstit ori meseriaș harnic. Vom avea atunci o clasă mijlocie, care produce Români de sine stătători, ear' nu domni, cari se căciulesc pe la stăpânire ori se pisnuiesc unii pe alții din pricina greutăților vieții, greutăți, cari desigur ar scădea în măsură ce se sporesc meseriașii români.

Russu Șirianu.

Chestia fișpanatului din Neoplanta preocupă astăzi în parte presa maghiară. Postul fișpan, Flatt Victor, și dăduse demisia din funcțiune deja de doi ani, a fost însă însărcinat să continue a sta în fruntea afacerilor aceluși comitat până la numirea titularului. Sunt deja vre-o trei luni decând Flatt a fost dispensat de serviciu în mod definitiv, dar urmașul său încă nici de-semn.

Guvernamentul „Pesti Napló”, în fața numirii viitorului fișpan, recomandă să se caute un om, care să fie potrivit și priceput pentru a conduce lucrurile în comitatul unde cu ocazia viitoarelor alegeri, în lipsa unui spirit conciliant, guvernul ar putea avea surprize.

„Magyar Szó” din acest incident țipă contra lui Széll, care, după-ce a insultat fișpanatul ca o instituție de corupție, acum are în vedere tot aceleași tendințe, ca și regimul său — aducător aminte de teroare.

Alegerile în Austria s'au fixat în chipul următor: În curia electorală generală (poporală) se vor ține la 3 Ianuarie 1901, în comuna la 8 Ianuarie, în orașe la 11 Ianuarie, în camera de comerț la 14 Ianuarie, în marea proprietate la 15 Ianuarie viitor.

Obrăznicie la culme.

Zilele trecute energicul episcop croat Strossmayer din Diacovar a implinit 50 ani de când ca preot servește bisericii sale cu devotament și cu demnitate, spre mulțumirea generală a credincioșilor săi. Cu acest prilegiu biserica și poporal său l-au sărbătorit în chip demn. Intre cei-ce din depărtare s'au asociat la dorirea de bine pentru prelatul iubilant, figurează și Alteța Sa arhiducele Leopold Saluator, cu următoarea telegramă de felicitare:

„In această zi mărească, când Excelența Ta își sărbătorise jubileul de 50 ani de preoție, ca episcop la Diacovar, eu și arhiducesa îți trimitem cea mai cordială felicitare, cu aceea dorință, ca Atotputernicul încă mulți ani să-ți dăruiască sănătate deplină și fericire neturburată spre binele Diecesei”.

Inregistrând această felicitare, foile maghiare kossuthiste turbează de neceaz și prin expresii cât se poate de necuviincioase și obrăznice invinuesc pe arhiducele, că a îndrăsnit, ca membru al dinastiei și ca arhiduce austriac-maghiar, să felicite pe un episcop ca Strossmayer, care — zic kossuthistele — este cel mai mare dușman al nației maghiare?!

Cum adevărat? De dragul poftelor șoviniste ungurești, un membru al Casei domnitoare să nu poată merge după gândul său?

Kossuthistă-șovinistă trebuie să fie presa, care e capabilă de-atâta obrăznicie!

Revista săptămânei.

În vremurile vechi, la strămoșii noștri, era o vorbă: „Ferește-te de Grec și când îți face daruri”. Același lucru se poate zice astăzi despre credința muscalului, despre buna credință a lui. S'a dovedit în toate împrejurările, că în politica Rusia întrebuintează mai mult șiretlicul și cele mai multe cuceriri ale sale prin șiretlic le-a făcut.

Acum, cu ocazia războiului din China, Rusia earăși caută să-și întindă păenginișul de intrigi asupra puterilor aliate. A sfătuit adevărat pe toate puterile ca să se retragă din capitala Peking, și să încheie pace cu prințul Li-Hung-Ciang, pe care să-l lase stăpânitor în China și cu care să înceapă tratativele de pace. La început avea în partea sa pe Englezi și pe Americani, pe Francezi a încercat să-i moamească printr'o decorație ce a trimis președintelui republicei, dlui Loubet, — dar dintre marile puteri, puterile aliate, Germania a răspuns Rusiei, la propunerile sale de pacificare, că interesele politice germane sunt altele decât cele rusești.

Rusia, șireată, vorbește de retragerea trupelor aliate din Peking și pe de altă parte tocmai ea își înmulțește trupele în alte puncte din China. Vorba aia: Plecați voi, că imi fac eu apoi treburile cu Li-Hung-Ciang!

Mai are și o altă față apucătura Rusiei, și anume, că ar vré să vadă odată pusă la cale situația din China în așa fel, ca să nu mai aibă rivali pe împărțeală în extremul orient, și să se poată îndrepta spre orientul european, unde devine din ce în ce mai grav conflictul româno-bulgar.

Conflictul româno-bulgar tot n'a ajuns încă pe calea unei rezolvări, fie pe calea unei bune înțelegeri, fie pe calea războiului. Spiritul e foarte agitat, și cere războiu atât din partea Bulgariei, cât și din partea României. Dacă trăgănarea izbucnirii războiului tot continuă, este din motivul, că cercurile conducătoare din România, și în special înțeleptul rege Carol I., cumpănesc foarte bine situația și chibzuește cu multă înțelepciune mijloacele de a asigura rezultate sigure în urma unui războiu. În vremea noastră de multe ori rezultatul războaielor nu-l hotărăște vrednicia armatelor, ci congresele marilor puteri.

În conflictul actual simpatii triple aliate sunt pentru România. Dar interesul păcii cere, ca să se depună toate silințele pentru a împiedeca tulburarea păcii în Europa. Se calculează apoi cu împrejurarea, că România nu războiu va trebui să aibă cu Bulgaria, ci foarte în grabă va fi chemată să facă o intervenție armată în țara acelor mișei, unde crima a devenit principiu politic al vieții de stat și politice.

Nu mult va mai fi de așteptat până să vedem desnodământul acestor complicații.

In șirul întâmplărilor săptămânii vrednică de amintit întâmplare este împrăștierea parlamentului austriac. Am amintit în alt rând, că Cehii și Germanii, deputați în parlamentul din Viena, erau așa de îndârjiți unii contra altora, și se împiedeau unii pe alții așa, că în parlament de mai bine de trei ani nu s'a putut lucra nimic, nu se mai puteau aduce legi, nu se mai votau venitele și cheltuielile statului, într'o vorbă, se făcea numai scandal, și în loc să lucreze, să ajute împreună, împiedeau ori-ce lucrare.

S'au și hotărât acum noue alegeri, prin care guvernul nădăjduște să ajungă oameni mai pacinici în parlament.

Intorcându-ne acum la vatra noastră, amintim, că Duminecă, Luni și Marți s'a ținut la Mehadia, în frumoasele Băi-Herculane adunarea „Asociațiunii” pentru cultura poporului român. A fost lume multă și frumoasă de țărani și cărturari, o sărbătoare națională, cu multă veselie, — care mai înalță sufletul iubitelui nostru popor și îl scoate din toropeala ne-cazurilor, sub care gemem în vitregele împrejurări ale vieții noastre naționale.

Discurs

rostit de Dl Ioan M. Moldovan, venerabilul president al „Asociațiunii”, la deschiderea adunării generale din 9 Septembrie n. la Băile-Herculane.

„Onorată adunare generală!

„Înainte de toate mă simțesc dator a împărtăși salutare frățescă Românilor din acest ținut și a le mulțumi, pentru-că însufleții de scopurile ce urmărim, ne-au adus în regiunea aceasta, pe cât de frumoasă, pe atât de însemnată în istoria națiunii noastre.

Pentru-că, ce Român va pune piciorul său pe pământul sacru al acestui ținut, fără să-și aducă aminte, că străbunilor noștri, când au purtat peste Dunăre aculele lor victorioase, pe aici au făcut primele cuceriri. De pe aici au trecut munții, acel zid de apărare, cea grandioasă cetate, ce făcea să crească virtutea sălbatică a dușmanilor, de cari pe atunci tremurau toate popoarele din giur. Pe aici, chiar și în loc, se află deosebite monumente, din epoca descălecării și a înrădăcinării neamului nostru în această țară așa depărtată de sinul călduros al mamei noastre, — ear în apropiere se află unul grandios, pe care în 18 secolu nu l-au putut învinge și dărâma nici valurile Dunării, nici tempestățile aerului și chiar nici răutatea omenească, ce în turburarea sa sfarmă și cutropește mai cumplit decât puterile naturii brute.

Deci, fie salutați ca iubire și mulțumire frații din acest ținut, cari, invitându-ne în mijlocul lor, ne dăruie ocaziune de a ne reînprospăta suvenirii atât de dulci și a ne încălzi prin focul sacru al lor!

Onorată adunare generală!

Este frumos și măreț scopul ce urmărește societatea noastră, pentru-că ea tinde a deștepta și a desvolta în poporul nostru iubirea de neam, iubirea de limbă și cultura noastră, — este a face, ca toți fiii națiunii noastre, așezați în regiunile răsăritene ale Ungariei — fără nici o căutare la numirile locale de Hăgeani, Ardeleni, Maramureșeni, Ungareni, Bănățeni, — bucuroși să recunoască domnia legăturii comune, care o formează limba noastră dulce și datinile ereditate dela străbuni, — este a face, ca toți fiii neamului nostru să împreune forțele lor cele mai bune, spre a cultiva întru sine înșiși și întru toți al noștri aceste odoare prețioase și spre a le apăra ca lumina ochiului.

Nisuiind a împlini această misiune, „Asociațiunea” noastră, spre sărbătoreț adunării sale generale, descălecă acum într'o regiune, acum într'alta; poartă lumina sa mică în acest secol al luminilor mari, pentru-ca cel puțin — din apropiere să poată fi văzută și apreciată de cei interesați de-a dreptul în cauză, și acestora să le dea impuls de a lucra pentru realizarea scopului dorit. Poartă o lumină mică, ce văzându-o

cei-ce stau afară de cercurile strânse ale noastre, pe cari însă una din legăturile de ordine mai înaltă așa de strâns li împreună cu noi, să cunoască și scopul nostru aflat în armonie deplină cu binele comun, și puritatea mijloacelor, de cari ne folosim.

Prin activitate stăruitoare, onorată adunare generală, în acești aproape 40 de ani am ajuns acolo, că puține colțuri locuite de Români se află în largul Ungariei, de cari nu s'a apropiat această instituție binefăcătoare a noastră — și mai puține încă — putere-am zice nici unul, fie cât de retras, — în care să nu se simtă rodurile mișcării produse de ea.

Bărbați însufleții pentru înaintarea culturii noastre, cu zel vrednic de toată lauda, au îmbrățișat această cauză sfântă a poporului român. Și eată, acum vedem înființate la 50 despărțăminte, cari ca tot atâtea arteri due și multiplică mișcarea noastră culturală. Este de dorit însă ca centre de aceste să fie înzecit mai multe, pentru ca ele să fie mai accesibile și aflându-se în apropiere să poată desvolta activitatea mai frumoasă. Chiar pentru aceea, stăruința noastră trebuie să fie îndreptată spre forma ea lor, pe unde lipsesc, și înmulțirea lor pe unde s'au format deja, până vom ajunge acolo, ca organismul nostru să se întindă și să se ramifice și prin cele mai ascunse și mai depărtate cătune locuite de Români, și pe tot locul să opereze lăptirea culturii noastre naționale. Numai așa vom fi în stare a susține și apăra ceea ce este atât de scump: individualitatea noastră națională.

Ca mijloc foarte folositor au despartămintele noastre, între altele multe, bibliotecile ambulante, spre a căror recomandare nu putem avea cuvinte de ajuns. Prin ele se subministrează poporului lectură sănătoasă, morală și scutită de veninul principiilor ce tind a surpa bazele societății civile și ale religiei. Este mare puterea acestor biblioteci, pentru că prin ele poporul nostru, gratuit sau pe un preț bagatel devine în pozițiune de a gusta lectură variată și a desvolta în direcțiune bună simțămintele ascunse în pieptul său. Săcșul acestor lecturi, dacă este bine aleasă e foarte sigur și desăvârșit; pentru că ea nu are de a lupta cu alt dușman de cât cu negare ce întuneacă mintea și inima. Se învinge dușmanul acesta, — simțămintele bune cresc și se întăresc.

Prin cărți de felul acesta, dacă e bine controlată, se ajută foarte mult formarea caracterelor țării între cele bune, pe cari aici lipsa extremă, nici prisoaurile îmbuibate sa nu le poată abate de la calea virtuții și a moralității.

Să lucrăm cu toții, fiecare după cele mai bune puteri ale sale, ca „Asociațiunea” noastră să crească și să înflăcărească!

Cu aceasta declar adunarea generală deschisă.”

Aplause îndelungate și pline de însuflețire au acoperit cuvintele frumoasei vorbiri.

Declarațiune.

În numărul 94 al ziarului nostru sub titlul: „În lături speculanții” s'a publicat un articol trimis din afară, în care se ataca onoarea P. C. Sale archimandritului Augustin Hamsea. Autorul articolului controlându-se, se simte dator a declara, că a scris acele rânduri ofensatoare fiind greșit, respective fals informat; convingându-se deci, că acuza este neadeverată, regretă cele scrise și își cere scuze dela P. C. Sa; — ear noi, neîntrând în intenția noastră să atacăm onoarea nimănui, cu atât mai puțin a unui prelat ca P. C. Sa archimandritul, Aug. Hamsea, pentru a cărui onoare am avut și avem toată considerația, de asemenea ne exprimăm regretetele noastre pentru atacul lipsit de ori-ce basă.

Din România.

Complotul Bulgăresc.

Au fost aduși la parchet cei implicați în complotul bulgăresc.

Toți au declarat că Nicola Mitroff, Nițu Stoiceff și Boice Ilieff trebuiau să moară în delegațiune spre a omorî întâi pe Fi-

towski, apoi pe Mihăileanu și în urmă pe personajile politice cele mai însemnate din țara românească între care în frunte era Regele, precum și pe Regele Alexandru al Serbiei.

Toți cei confrunțați au declarat în același sens.

Trifanoff, adus la parchet, fiind întrebat asupra declarațiunii ce a făcut lui Ficșinescu, a confirmat exactitatea ei.

El a spus că, fără a ști despre asasinatul lui Mihăileanu comunicase lui Ficșinescu despre un complot urzit în contra Regelui Carol.

Ficșinescu, întrebat, a confirmat spusele lui Trifanoff.

Prin urmare pe lângă dovada trasă de justiție, pe lângă declarațiile făcute de Trifanoff, Bosniacoff și ceia-lalți, există acum o dovadă foarte prețioasă, o dovadă dela un Român.

La interogatoriu ultim s'a mai aflat că Boice Ilieff a venit în țară numai cu toporul. Coadă instrumentului omorător i-a dat-o Sfetc-f.

Gazda acestora a fost Teodoroff care a dispărut.

Saraff strâns cu ușa se pregătește pe capete. Toată Sofia este pe picior de războiu. Agenții comitetului îndeamnă lumea la războiu împotriva României, toate cafenile sunt pline de lume care gesticulează, se agită, țipă toată ziua, injură pe Români și pe Regele Carol și spune că au să devastese toată țara Românească.

La o întrunire Saraff ar fi zis: Frații noștri sunt torturați în modul cel mai neuzit, România a ajuns un adevărat iad pentru Bulgari. Zăuic șosec compatrioți de ai noștri cu corpul plin de vină și cu oasele rupte. Trebuie să cerem o răzbunare exemplară dela acești lași mămăligari cari știu să se lupte 10 inși împotriva unui singur Bulgar.

Are să știe România minte lecția pe care o să i-o dăm. Noi am făcut comerțul românesc, noi am fundat agricultura în țara Românească, dar mămăligarii ne răsplătesc acum prin intrigi ordiare, prin brutalizarea Bulgarilor și prin insultele cele mai nedemne prin pățimasa lor presă. Nu trebuie să răbdăm această purtare din partea lor ci printr'o energie fără seamăn să i facem să ne știe de frică!

Românii fac pe grozavii dar ei nu știu că sunt astfel mânâți încât la o acțiune decisivă vor fi loviți din toate părțile și de cătră oamenii în care acum ei au cea mai mare încredere.

Noi nu mai putem tolera ca un trup în patria noastră, Dobrogea, să zacă sub jugul românesc, ci trebuie să întindem mână de ajutor fraților noștri.

Față de Români, care se poartă necinstit cu noi, toate mijloacele sunt permise. Ei umblă cu intrigi, cu tiranii, cu brutalități, ei ne amenință, ne insultă în fața întregii Europe — de aceea trebuie să i pedepsim prin toate mijloacele.

Ziua procesului.

Acest mare proces al asasinatelor și al complotului politic, se va judeca în ziua de 15 sau cel mult 20 Septembrie.

Acuzarea va fi susținută de dl procuror general și de dl prim-procuror.

Partea civilă va fi reprezentată prin dl C. Disescu, fostul ministru al justiției.

De oare ce printre avocații noștri nu se găsește nici unul care să voiască să apere pe acuzați. chestiunea se va referi decanului baroului de avocați și d-sa va desemna din oficiu pe apărători.

Presa franceză și conflictul bulgaro român

Ziarul „Patrie” apărut ieri, presupune că mișcarea Bulgariei pentru restabilirea tractatului dela San-Stefano, e inspirată de Rusia.

Ziarul acesta prevede consecințe foarte grave.

Risipă cu bani publici.

Am reprodus mai deunăzi după Roumaine” zvonul, că Eforia școlară mâne din Brașov are de gând să i părintelui Voina un bacșiș pentru reșele lui merite în afacerea cu reșelei școlare din Brașov. Atunci însă deam că zvonul va rămânea fără realitate. Ne-am înșelat. Căci am primit informația sigură, că de fapt pentru larea” reșelei sinodul parohial din Brașov votat părintelui Voina un cadou de adevăc cinci mii coroane. Lasa că părintele Voina nu numai că nu a un fel de merit pentru regularea reșelei chiar din contră, prin gălăgiile sale a o compromisese cu desăvârșire; dar merite să aibă într'o afacere școlară ricească, cum vine sinodul să plătească bacșiș atât de gras unui preot pe care cuvânt, că a îndeplinit porunciile d-lui Ionescu din București. Averele bisericilor din Scheiu e bun obștească și noi cu teată cerem Consistoriului din Sibiu larea concluderii de sub întrebare, de înspăimântăm la gândul, că exemplul Brașov va afla imitatori în arhiepiscopie treagă. Să se știe, că biserică noastră este troacă pentru flămânzi. Deocam numai atât.

ULTIME ȘTIIRI

Papp Béla osândit la moarte Curie.

Budapesta, 13 Septembrie. Azi s'a ținut și la Curie procesul înflorător al gașului de frate Papp Béla dela mar. Pe temeiul gravelor dovezi, Curie a întărit și ea sentința de moarte adăsată bunalul regesc din Sătmar în contra lui Béla și a lui Zsoldies Mihály. Astfel au să fie încurând execuția, dacă nu fi grația de Majestatea Sa Monarhul.

Episcopul Strossmayer — cardinal

Agram 13 Septembrie. „Agramer Tagblatt” anunță că episcopul Strossmayer dela covr. din incidentul iubileului său dela de preoție, va fi numit cardinal.

Războiul din China.

Londra, 12 Septembrie. „Lullmes” i-se raportează din Pekin Zi de zi trupele noue rusești șosec la king. În curând trupele rusești a aici mai numeroase decât ale celorlalte puteri împreună socotite.

Puterile aliate sunt hotărâte ceard amovarea împărătesei și moș prințului Tuan.

Din Shanghai i-se anunță „Standard”:

60.000 soldați chinezi au să pentru liberarea împărătesei vedu.

La mează-noapte, între Tientsin Peking, trupele puterilor aliate bătut crâncen oastea chinezi vr'o 40.000 oameni.

Londra, 12 Septembrie. Șosec pînă din Peking, că trupele internaționale nezăsitore în fața cruzimilor și omorărilor Chinezei săvârșesc asupra misionarilor Poatingfu.

Londra, 13 Septembrie. Vitegele Li-Hung-Ciang e în călătorie de Peking, unde are a confera cu lățiunile puterilor asupra condițiilor tru pace.

Shanghai, 13 Septembrie. După lămațiuni sigure se anunță, că împărăteasa veduă a Chinei, cum și prințuan se află în Tatangfau (provincia de unde pleacă la Tai-Juen-Fau, unde să rămână mai departe, dacă vor fi pace de trupele aliate.

Din Transvaal.

Londra, 13 Septembrie. Geografi Botha și De Wett tind să-și conștate treze la un loc oștile conduse de d-șii.

Monitorul oficial al Transvaalului anunță, că presidentul Kruger 28 l. c. n. pleacă în concediu luna în Europa, pentru a cere înțelegerea puterilor în cauza războiului. În timpul va fi înlocuit — se zice — dela Burger.

Ni-au aruncat la pământ și biserica.

Sub acest titlu avea să apară în Nr. 28 al „Deșteptării” din Cernăuți un articol, care însă, împreună cu alți articoli, întreg-intreg a fost confiscat de procurorul austriac și țerit. Trimitându-ni-se ulterior cu rugarea să îl publicăm, îl reproducem precum urmează:

Ni-au aruncat la pământ dușmanii și biserica. Santa biserică a strămoșilor noștri ni-o calcă 'n picioare dușmanii, și fac batjocură de ea, și-o pângăresc.

De maica biserică legați suntem cu toate coardele ființei noastre, ea ni-a fost val de apărare în timpuri bune... de aceea la inimă ne taie loviturile, ce dușmanii noștri le dau bisericii noastre; de aceea astăzi, când ne gândim la reînălțarea neamului nostru, datorii suntem a ne gândi și la ridicarea bisericii noastre celei aruncate la pământ și umilite.

A sosit timpul, să spunem adevărul verde în față. Guvernul austriac are cu biserica noastră aceleași planuri, ce le are și cu neamul nostru. Să ne dăm bine sama despre ele!

Și până a nu veni Bucovina la Austria, în țeara noastră erau mai multe legi, însă între aceste legi multe legea noastră și biserica noastră erau cele domnitoare.

Guvernul austriac numai și-a așezat bine trebile în Bucovina, și îndată a și ridicat biserica catolică și cea uniata la rangul de biserică domnitoare în țeară, a început pe acestea a le sprigini și ajutoarea din resputeri, a început a proteja trecerile dela biserica noastră la biserica catolică și uniata. Până astăzi tot așa o mână guvernul austriac și planurile lui cu biserica noastră se vedă cât colo. Asta ar fi un lucru!

Alt lucru este, că până a nu veni Bucovina la Austria, biserica noastră înșuși, în frunte cu episcopul (vlădica) său, gospodăria cu averile sale. Gu-

vernul austriac prin fel de fel de clenciuri pe'ncetul a luat averile bisericii noastre sub gospodăria sa și gospodărește cu averea bisericii noastre cum voește el, nu cum voește biserica noastră, stăpâna averilor sale. Și dacă biserica noastră voiește din când în când să ceară pentru trebuințele sale câte ceva din veniturile averilor sale, apoi trebuiesc scrise scrisori muniți de teancuri, trebuiesc roase de atâta umblat multe părechi de călcăie și chiar și atunci capătă numai ca de pomână câte-o farmătură, numai când se îndură domniul dela direcție și din minister.

Lucru hotărât, că economii și slugile au devenit stăpâni, ear stăpânul a ajuns să ceară pomene dela economii și slugile sale! Cu drept cuvânt se poate zice, că a avut odată averi biserica noastră, dar, decând a ajuns Bucovina la Austria, ea nu le mai are!!

Până a nu veni Bucovina la Austria, episcopul Bucovinei se alegea de adunarea preoților și boierilor fruntași. Episcopul cu consilierii (sfetnicii) săi rinduiău toate trebile bisericii noastre. De la venirea Bucovinei la Austria, tot presidentul țerii ne alege metropolitul și împăratul îl întărește, tot presidentul țerii ne alege consilierii consistoriali și împăratul îl întărește. Presidentul țerii, care nu-l de legea noastră, care tot la oala sa trage jăratecul, el să ne aleagă metropolitul, să ne aleagă consilierii consistoriali și apoi să mai fie Doamne-ajută în biserica noastră?! Așa s'au depănat în biserica noastră trebile, încât astăzi nu cel mai vrednic preot rămâne metropolit, sau consilier consistorial, sau protopop, sau paroh în vre-o comună fruntașă, ci cel ce-i place presidentului și guvernului. Astăzi parohie nouă se face sau parohie veche se cassează nu unde îi trebuie bisericii, ci unde îi place guvernului. Astăzi e numit profesor pentru seminaristii din Cernăuți un

eretic, pentru-că presidentul Bourguignon l-a voit. Astăzi preoții cei zeloși și buni sunt prigoniți la fie-care paș, cei răi sunt decorați pentru faptele lor cu ordine și cruci. Astăzi în biserica noastră virtutea plânge la gard, ear patima șede la masă pe locul de frunte. Astăzi ori avem metropolit, ori nu avem metropolit, ori avem consistor și protopopi, ori nu-i avem... tot pe una iese, căci doară așa și așa nu ce află de bine consistorul și protopopii, ci ceea-ce află de bine presidentul, sfetnicii și căpitanii lui, aceasta rămâne. Astăzi guvernul numai de botezat și de îngropat nu s'a apucat încă, de altfel în toate trebile bisericii noastre se amestecă, toate le face. Astfel din ce în ce tot mai mult se prăbușește biserica noastră, tot mai mult se depărtează preoții cei buni, tot mai mult se înalță la ranguri mari preoții cei nevrednici, tot mai multe patimi se furiează și înveninează trupul bisericii noastre... Cine ne dă chezașie, că mâne-poimâne guvernul nu va zice cătră cei înalțați de el la ranguri: treceți la unie! încă mai mari ranguri vă așteaptă!!! și că aceștia nu vor trece la unie, și că trecută fiind la unie fruntășimea preoților nu va sili guvernul cu cătane și cele sate să treacă la unie?! Cine ne dă chezașie, că nu acest plau îl are guvernul cu biserica noastră?!!

Toate celelalte legi și biserici din țeara și împărăția noastră își rinduiască ele singure trebile bisericilor lor, sunt, cum se zice, „autonome”. Până și Jidani bună-oară se adună, își aleg sfetnici și aceștia apoi judecă asupra tuturor trebilor legii lor, schimbă întocmirile ce trebuiesc schimbate, cassează întocmirile cele rele, fac întocmiri nouă mai bune, își aleg rabinul și predicatorul, chivernisesc cu averile templului lor după-cum ei află de bine... și așa legea jidovească nu-i mirare că mereu se întărește în țeara și în împărăția noastră. Nici la Lipoveni, nici la Calvinii, nici la uniati

și catolici guvernul nu-și amestecă mâinile în trebile bisericesti, căci doară și legile împărătești dau fie-cărei biserici dreptul, ca ea singură să-și rinduiască trebile sale, să gospodărească cu averea sa, să-și cârmuiască școalele sale, să-și aleagă capul său... așa spun legile împărătești și toate bisericile au hasnă din aceste legi, numai biserica noastră nu are. Oare de ce pentru toate bisericile este dreptate, numai pentru a noastră nu?! Până și în țeara Turcului biserica grecească, care crede ca și a noastră, este autonomă și cu mâinile nelegate... În toată lumea credincioșii unei biserici se adună, alege dintre preoții și mireni lor pe deputați sau sfetnici, și acei sfetnici sau deputați la un loc adunați se numesc „congres”, și acest congres poartă grija de trebile bisericii sale, alege pe metropolitul sau episcopul, judecă asupra protopopilor și preoților, cei buni se încununează cu resplată, cei răi se pedepsesc; chivernisește averile și școalele bisericii... destul că congresul face în biserica sa ceea-ce face bună-oară comitetul comunal în comună.

Mare lucru e congresul bisericesc, și mult s'a ostenit mai ales repositul metropolit Silvestru să dobândească și biserica noastră dela guvern un congres, să fie biserica noastră stăpână pe sine înșuși și nu alții străini de legea noastră, ca să mai schimbe multe celea pe la mânăstiri, și prin cele parochii, și prin cel consistor, să reguleze și să îndrepte ce-ar mai fi de îndreptat și să întărească biserica noastră, dar guvernul austriac tuturor bisericilor din Austria li-a dat autonomie, numai bisericii noastre îi tot făgăduiește autonomia, dar de dat tot nu i-o mai dă. Chiar însuși împăratul a făgăduit-o, dar guvernul o zădărnicește. Pentru-ce face aceasta guvernul austriac?

POVESTEA Unei Coroane de oțel.

(Restatornicirea Domniei românești și războiul nostru pentru neamul românesc.)

Serie de nume pentru țărâni.

De

GEORGE COȘBUC.

INTRODUCERE.

Coroana Regelui nostru Carol și-a tuturor regilor, pe cari ni l' va rîndui Dumnezeu de acum înainte în scaunul domniei românești, este făcută din oțel de tunuri de ale Turcilor din Plevna.

De-a dreapta și de-a stînga statzei lui Mihail-Viteazul, în București, sunt două tunuri așezate pe telegile lor. Ele au fost ale lui Osman, în reduta Griviței. Uitându-te la ele, nici nu bănuiești, cătă perire de Români au făcut aceste două tunuri, cari stau acum de liniștite ca străjeri ai liniștitului Domn turnat din bronz.

Dar pe cât de neastempărat a fost Voevodul, pe care-l străjuesc, și pe cât de multă pustiire a dus el în rîndurile Turcilor, pe atât de nepotolite au fost ele și pe-

atâta perire au asvilit din gura lor de foc în rîndurile vitejilor dorobanți ai noștri.

Astăzi sunt mute și reci. Dar atunci, când aveau glas de tunet și erau aprinse de mânia dușmănească, înfiorătoare li-a fost puterea și dătător de spaimă cântecul! Viteji au fost cei ce li-au dat rostire gurii lor, dar și mai viteji aceia, cari li s'au împotrivit mâniei și-au murit umindu-le că nu pot îngrozi pe năvălitori.

Și-au căzut în mâinile noastre, au căzut nu numai tunurile cetățuilor, au căzut înșuși cetățuile lui Osman, și a căzut Osman viteazul însuși. Ear cu el deodată puterea pe care o aveau Turcii asupra neamului românesc. Și drept martori ai vitejiei noastre stau două tunuri, în vederea tuturor, acolo la picioarele Voevodului celui mai îndușmănit cu Tarcii.

Din tovarășele lor am făcut altă mărturie cu mult mai vorbitoare a vredniciei românești: Li-am topit trupul de oțel și am turnat dintr'însul o coroană domnească veșnică stemă a puterii românești și podcăbă pe fruntea regilor noștri. Tunul dușman, care fulgera împotriva Românilor, azi e fulger al mării cumpărate cu viețile noastre și-acum, în loc să ne vorbească de robie și de moșii de ale Sultanului, ne vorbește de libertate și de-o țară volnică pe soarta ei.

Și de-alungul vremilor, cât va voi Dumnezeu să trăiască printre neamuri ne-

mul românesc, în țara lui cea de la strămoși moștenită din adâncurile vremii, ne vom mândri cu coroana de oțel a țerii, și mărturie de-apururi ne va fi de sfărîmata putere a celor ce ne-au stăpânit odată cu tunurile din care e făcută.

Ne vom mândri de ea, că mare luptă ne-am luptat și prin grele primejdii ne strecurăm viața, până s'o dobândim prin voinicia sufletului nostru desmorțit prin străduință. Ea ne va mărturisi prin vecei vrednicia, chiar atunci, când de mult vor fi uitat nepoții noștri că noi am fost în puterea Turcilor odată, atunci când numai din cărțile prăfuite vor mai ști urmașii noștri, ce greu a fost traiul amărit al strămoșilor lor, așa de amărit, încât lor, celor liberi de mult și tari de vreme îndelungată, totul li-se va pără ca o vorbă din poveste.

Precum e steagul semn al ostirii, așa e coroana semn al Domniei. Ear coroanele celor ce stăpănesc țeri și păstoresc popoare sunt făcute din aur și din pietri scumpe, ear vulturii, ori lei, ori soarele și fel de fel de alte semne de pe ele sunt închipuirii ale faptelor mari și strălucite, pe cari le-a făcut țara, ori ale vre-unor vrednicii mari ale neamului. Coroana României, fiind de oțel, închipuiește prin însuși oțelul ei, departe o vrednicie mare a neamului românesc: trăinicia de oțel a firii și a ființei

noastre, ear de altă parte, o faptă strălucită: restatornicirea neamului românesc prin unirea țerilor și restatornicirea Domniei românești prin războiul pentru neamul românesc!

Pentru voi, acei ce'n vremea păcii sunteți plugari și păstori, ear în vremea războiului dorobanți ai țerii, pentru voi am scris cartea aceasta, ca să știți și să cunoașteți cine-au făcut Coroana de oțel, și cum au făcut-o. Cînd cartea, veți băga de seamă, că în povestea mea s'amestecă alte povești ale altor întemplieri de mai înainte, cari se țin lanț una de alta. Că Domnia puternică de azi ni-a venit pe urmele neastempărilor, ear neastempărarea ni-a adus-o războiul, și războiul a fost adas de restatornicirea Domniei, ear aceasta a fost o urmare a Unirii Principatelor, care a fost și ea la rîndul ei adusă de alte întemplieri.

Toate acestea sunt fapte mari, și mari vor rămăne de-apururi, ear povestea lor vrednică este să fie scrisă pe pietri anume puse pe marginile drumurilor, ca toți drumetii să le citească și să se închine înaintea lor, căci fapte sfinte sunt. Ear faptele sfinte ale neamului românesc trebuie să fie pentru noi evanghelia neamului, precum e cartea sfântă pentru creștinii evanghelia lui Christos.

Eu, dacă era să vi-le spun pe toate, m'aș fi întins cu povestea prea departe. Mie

Din pașalicul Timișorii.

Vă comunicăm ează un act scandalos al protopopului Putic. — E vorba de alegerea de învățător din Fenlac.

După publicarea concurselor prin dñsul s'a hotărât oficios ziua alegerii pe 24 Aug. (6 Septembrie); dñsul a sosit în Fenlac la 9 ore a. m. și a invitat comitetul la școală, pentru compunerea listei candidaților.

Aci să fi văzut minunea! — Protopopul, după cetirea concurselor (căci el a cetit însuși concursurile concurenților.) — a cetit: trei, și stând puținel, a luat de desubtul celorlalte recourse pe al lui Vulpe; l'a cetit și rescetit, mult scuturându-l în mână, și zicând — cu cu vinte „impunătoare” — că pe Vulpe l'a deschis Ven. Consistoriu, și nu-l poate candida. Apoi din procedarea lui s'a început o discuție infocată pro și contra, și în așa măsură, că a scandalizat și pe cei din afară, — procedând unii membri în contra deciziei Ven. Consistor, cu denunțări, că „nu candidăm, până nu mergem la Mitropolie, apelăm la Congresul național etc.”

Pe când d-sa. în loc de a-l sfătui la bine, dñsul cu plăcere asculta și dădea loc liber atacurilor în contra Ven. Consistor, — și numai după interpelarea preotului român — trezindu-se ca din somn, a început cu cetirea pe scurt a recurselor celorlalte, vre-o 10 la număr.

În urmarea abuzului și scandalului, nu s'a putut face candidarea, prin urmare nici alegere n'a fost, deși au fost competiții cu calculi laudabili.

Oare este asta procedură corectă? Nu e oare abuz acesta dela un protopop atunci, când Ven. Consistor, pe baze și date oficioase, despre purtarea scandalosă a unui învățător ca Vulpe, în mai multe comune comisă spre scandalizarea și degradarea demnității corpului învățătoresc, precum se vede destul din actele afișate la Ven. Consistor, pentru pacea comunei a trebuit să-l eschidă dela candidare!

Protopopul a pus din adins ordinațiunea Ven. Consistor la dispozițiunea comitetului parochial. Oare nu este abuz săvârșit de protopopul în contra Ven. Consistor? Avea d-sa alte căi, pentru a împlini actul Ven. Consistor, dar nu pe calea abuzului. Martor la aceasta este preotul local, Moise Babeșu.

E-mirare, că după atâtea abuzuri și ticăloșii, ce a făcut omul acesta în tract, cum de îl mai suferă Ven. Consistor?

Cine o pașa Putic, s'a arătat în „Tribuna Poporală” în N-rii din 10 Martie Nr. 38; 18 Martie, Nr. 44; 31 Martie Nr. 53; 16 Iunie n. Nr. 103; — 30 Iunie Nr. 113, toți N-rii din anul 1900, și încă din 4 Ianuarie n. anul 1899 Nr. 245.

Oare mai suferă Ven. Consistor în urma acestora pe un astfel de protopop, care nu numai a sărăcit pe învățători, ci și poporul, pre-cum a făcut pentru divorț și cu sermanul Nica Bergiu din Mănăstur, de l'a adus la sapă de lemnși la straița de cerșitor; din om cu avere, cum era, l'a despoiat de tot. Repet că e o mare greșală, că Ven. Consistor îl mai rabdă la locul unde stă atât de sus pus un om, care numai strică și ruinează tot ce mai e bun în acest protopopiat.

Curtiu.

Comoara de aur.

Povește igienice și de scăparea vieții, scris pe înțelesul și pentru folosul țăranului român —

De

Iulia Bugnariu Sălăjanul.

Motto: Sănătatea până la un punct este în mânia noastră.

(C. Șt. S.)

(Continuare.)

Ruperea oaselor, scrintitura.

Dacă în urma căderii, careva membru (mână, picior) devine neapt spre mișcare, fiind rupt ori scrintit, — să nu probăm aducerea la loc a aceluia, pentru-că prin aceasta nu numai că mai mărăm fără de folos durerile nefericitului, dar încă — nepricepând readucerea la loc a membrului vătămat, casualminte putem rupe mușchii și fibrele și am putea cauza numai nechez mai mare. Deci așteptăm cu răbdare ajutorul grabnic al medicului, lăsând pe respectivul în aceea poziție, în care l'am aflat.

Unspre-zece ani a fost, după vorbele Sale, numai cetățean, dar a venit și nevoia când a trebuit să fie soldat, și pe cât a fost de înțelept cetățeanul, pe atât a fost soldatul de vrednic.

Cât a ținut războiul, El n'a avut astempăr, și alinare. Cinci luni încheiate a stat tot în tabără, în mijlocul oștirii luptătoare, ba de multe ori în focul plumbilor, și era cu capul într-o sută de părți: toate trebuia să le știe, toate să le vadă, toate să le cărmuiască, și să răspundă pentru toți și pentru toate.

Fie-care își cunoaște greul său, și tot pe al său îl crede mai amar. E adevărat, bună-oară, că oșteanul de rind rabdă gerul și foamea, bătaia vântului și a ploilor, că e silit să intre unde-și vede cu ochii perirea. Greul pe care-l duce, i-se pare asvirlit pe nedreptul în spatele lui, și e ispitit să creadă, că e bine în războiu de generali, că stau pe loc și dau porunci. E părere. Toți, de la oștean până la căpetenia oștirii, își au greutățile lor, toate amare, și numai felul lor le deosebește.

După-ce veți fi cetit cele ce vi-le voi spune despre traiul și trudele Domnitorului pe timpul războiului, despre amarurile câte le-a îndurat, veți vedea, că oșteanul de rind poate fi vesel că e numai oștean. E adevărat, că Domnitorul ar fi putut trimite pe

Elar dacă aceasta e cu neputință, atunci trebuie să facem următoarele: Mai ales dacă este vătămat vre-un membru de deasupra, bună-oară brațul, atunci întărim brațul de deasupra (din sus) la trunchia cu o năframă mare — de-alungul corpului — până în cot, iar brațul din jos îl legăm de grumazi cu o năframă mai mică așa, ca să steie preste pept în linie orizontală. Ear dacă este vătămat vre-un membru de din jos, bună-oară șoldul sau fluierul piciorului, atunci îl întărim cu mai multe năfrâmi pe lă gă fluierul nevătămat. După aceea îl așezăm în patul pentru bolnavi, acoperit cu matraț (saltea), și-l transportăm. Dacă însă n'ar fi un atare pat, atunci să-l transportăm pe o scândură lată sau pe o ușă luată din loc. Dacă ajungem la locul potrivit (d. e. la casa bolnavului sau la spital) și bolnavul nu se simte destul de bine în patul provizor până la sosirea medicului să-l lăsăm tot pe acel pat, dând membrului vătămat o atare poziție, care e mai puțin dureroasă. Readucerea la loc și legarea se face cu mult mai greu, dacă partea vătămată e foarte umflată, pentru aceea trebuie să ne nisuiim, ca să recurgem îngrabă la ajutor medical.

În cas de scrintitură să băgăm îndată membrul vătămat în apă rece și acolo să-l ținem mai bine de o oară; după aceasta, aplicând imblojiri reci, așteptăm sosirea ajutorului medical.

(Va urma.)

Din Ardeal.

Din țeara Hațegului.

26 Aug. st. v. 1900.

Vă rog cu stimă să binevoiți a publica în prețitul ziar, ce îl redigeați, acest răspuns și rectificare la atacurile nedrepte și lipsite de orice bază, ce un corespondent anonim le îndreptase în contra mea în Nr. 157 a. c. în „Tribuna” din Sibiu, cu atâtea mai mult, că On. redacție a „Tribunei” recercată fiind, până azi nu le-a publicat, deși avea datorința de a le publica.

În numărul suscitât al „Tribunei” din Sibiu s'a publicat o corespondență din Ha-

țeg subscrisă de „Nelu”. În aceasta se zice, că eu aș fi votat în scaunul școlar al oștilor pentru o propunere făcută, „ca să se se mai întregească un post vacant de învățător, căci e destul și un învățător”.

Aceasta este o afirmare falsă, malițioasă și tendențioasă. Nu sistarea postului de învățător s'a propus și votat, ci ca mai în anul acesta să nu se întregească postul devenit vacant prin pensionarea învățătorului Oltean de confesiune greco-catolică dela școala populară comunală de aici, — și anume eată pentru-ce.

În urma deselor arătări s'a constatat și este tuturor cunoscut, că edificiul acestei școale comunale, fostă grănițrească, este într-o stare ruinată, încât plouă în câlții, și de nu se va repara acum după alțea trăgănări, se va ruina și mai tare, încât apoi învățământul va trebui sistat și să vor cere spre reparare spese enorme. De altă parte este constatat, că în 10 ani nu au fost la această școală decât 40—50 copii anual. Școala are 6 despărțăminte, și într'un an de zile până la întregirea postului vacant, învățătorul actual N. Sănzian, ca învățător probat și rutinat este în stare să instrueze copiii din acele 6 despărțăminte. Aceasta o înțelege fiecare bărbat de școală. Din aceste considerante primariul a făcut propunerea, ca în anul acesta să nu se întregească postul vacant de învățător, eată din salariul cruțat să se repareze edificiul școlar, căci reprezentanța fondurilor grănițreștii a răspuns, că nu are bani spre repul acesta și alte izvoare nu sunt.

Advocatul Suciu a propus din comitate ca să se întregească acum postul vacant și încă prin un învățător gr. cat., că nu s'ar fi făcut un pact vechiu, când școala era grănițrească; izvoare, de unde să se repareze edificiul școlii, dl avocat nu a putut arăta, nici garanta. Propunerea însă nu a fost spriginită, afără de Oltean, învățătorul pensionat gr. cat. și de T. Făgăraș după meserie tălpar. Coilași toți au primit propunerea primariului și pentru această am votat și eu, tocmai în interesul școlii, ca până în anul viitor să rămână postul vacant, neîntregit, iar din salariul cruțat să se repareze edificiul și astfel școala să nu fie espusă pericolului, de a fi închisă din prin poliție.

Așa-dar' nu sistarea unui post de învățător s'a decis, ci neîntregirea aceluia în anul acesta din considerațiunile amintite și din extremă necesitate. Eată dar' „Nelu” răstăcit, cum prin publicarea de ne-adevăr

mi-a stat în gând mai întâiu de toate războiul, dintru care ni-s'a isvodit de-adeptul România, de astăzi, al cărei semn văzut e Coroana de oțel.

Să cetiți cartea cu multă luare aminte, Români și mândriți-vă cu faptele povestite, căci ale voastre sunt! Și rugați pe Dumnezeu să dea copiilor și nepoților vostri priceperea și bărbăția, pe care au avut o strămoșii și părinții lor, ca să fie apărători ai țării și ai neamului tot așa de viteji, ca și voi. Încredeti-vă în puterile voastre, căci în credință e mântuirea, și luptați-vă cu suflet, ca de-apururi prin veacuri neamul nostru să fie proamărit și tare precum a fost mai demult și cum este astăzi, căci e neam voinic și popor iubit de Dumnezeu și ursit să fie căpetenie printre neamuri!

DOMNITORUL.

1. Înainte de războiu.

Când a intrat în țara, care-l alesese Domnitor, Prințul Carol a zis către cei ce-l întâmpinau: „În clipa, în care am pus piciorul pe acest pământ cu sfințenie apărât, am și devenit Român. Cetățean astăzi, iar mâine soldat de va fi nevoie. Eu voi împărtași cu Românii și soarta cea bună și soarta cea rea.”

un general să cărmuească războiul, iar El, să stea acasă. Dar tocmai fiind-că a voit singur să se lupte cu greutățile și să stea ca strajă neclintită unde era nevoie de El, tocmai de aceea trebuie să ne uităm mai cu drag la Dinsul, să-l luăm ca pildă a iubirii de datorie și a credinței către țeara, căreia i-a jurat.

Născut dintr'un neam de oameni războinici, El însuși are porniri spre fapte viteze. I-a fost dragă oștirea, și de aceea îndată ce s'a așezat în scaun, a început să și întemeieze cu tot dinadinsul oștire stătătoare. A găsit la venirea Sa puținică oștire, dar cu străduință multă și cu mai multă voință a tot sporit-o, făcând-o asemeni oștirilor vechi ale altor țări. Și cât de bine ni-a prins oștirea! Dacă ne găsisă războiul fără oștire în deajuns, ori cu oștirea negrijită, noi poate că și azi am fi plătit Turcilor bir.

Și-a făcut o oștire vitează, căci Românii din firea lor sunt porniți spre luptă dreaptă a vitezei, și, cu puțină trudă faci din ei oșteni desăvârșiți. Vechii Voevozi aveau oștiri puternice nu prin mulțimea lor, ci prin voinicie și iscusință. Cântecul ferențarului zice:

Între ca săgeata tabăra străbate,
Bate singur zece, cincispre-zece bate,
Ferențar sunt eu!

A fost o vreme, când singuri noi Românii aveam oștire stătătoare în toate țările

de pe atunci ale Europei. Țările pe atunci aveau numai lefegii, oșteni plătiți, cari după isprăvirea războiului se împrăștiu; oștirea noastră era, după felul oștirilor noastre astăzi, nu adunată în pripa primejdiei și risipită după isprăvirea războiului, ci totdeauna sub arme pe lângă Voevod. E adevărat, că legea, limba și moșia ni-au fost mântuirea noastră; lor le mulțumim viața pe care ni-s'a securat-o printr'atâtea primejdii ale războiurilor. Dar legea ni-am apărât-o cu sabia, cu sabia ni-am apărât-o și moșia. Dumnezeu nostru a fost un Dumnezeu al războiului, și numai puterea oștirilor noastre ni-a mântuit capul.

CARTE DE CÂNTECE

pentru tinerimea școlară

— Dare de seamă —

Cetind prin foile noastre, că Ioan Dariu, învățător în Brașov, care a bogărit literatura noastră școlară cu multe manuale didactice de mare valoare a edat de curând și o carte de cântec pentru tinerimea școlară.

Este în genere cunoscut, că cântecul muzica încă în timpurile cele mai vechi ocupat loc între obiectele de învățământ

la mod tendențios și malițios, vrea să se dea opinia publică și să atace persoana mea înainte on. public cetitor!

Proastă și copilărească mai este și vorba ce spune, că pentru temerea, de a nu-mi perde pensiunea, aș ocoli societatea românească, vorbă, care numai la naivi sau la descerecrați poate prinde. Simț național am eu mai curat ca rătăcitul „Nelu” și ca soțul lui, toți niște fanfaroni ridicoli. (Societatea românească lui place, dar nu a unul „Nelu” și acelor de o pănură cu el.

Imi aleg oameii de caracter și serioși. Sărmanul „Nelu” și clica celor cu suflet negru se svărcolește, să atace autoritatea și încrederea unui șef tractual gr.-or., cugețând, în rătăcirea, lor ca prin această procedură să se înalte pe sine, și mai ușor să-și poată ajunge scopurile ascunse, după care venează. Rătăciților, dacă nu mai aveți temere de Dumnezeu, să vă sfiți de oameni. Prin propunerea voastră era să periclitati școala, ca ruinându-se edificiul școlii și mai tare învățământul din această școală prin poliție să se sistat, școala închisă, și apoi copiii să fie siliți a cerceta celelalte școli din loc, în care nu mai aud limba talce românească.

Scurt vătători și pătimăși sunteți, care sub masca naționalismului venați alte interese, pe aici bine cunoscute.

Cu astfel de oameni, care scriu minciuni în public, și încă anonim, nu voi mai sta de vorbă.

Titu V. Ghazjan
protopop gr.-or.

Din glurul Orăștiei.

August v., 1900.

Nemulțumit până la extrem de conducerea și administrația bisericăscă, ce se practică pe la noi, decând ne-am învrednicit să avem noul cap bisericăsc și noul șef tractual, vreau în puține cuvinte a vă vesti o înșură mai nouă bisericăscă, făcută în părțile noastre.

În comuna mare Romos, s'a scris concurs de capelan pe lângă puternicul paroh de aici, Basarabă. Cine a petrecut în Orăștie

ori în giur 2—3 zile măcar, nu cred să nu cunoască pe acest preot de renume. Dinsul este destul de forte pentru a sevirși agendele preoțești în comuna sa Romos, nu mai avea lipsă de capelan. Însă lucru naibil, are un fiu, care după absolvirea pedagogiei a fost primit și la cursul clerical, și a eșit abia de vre-un an dela școală.

Acum, pentru-ca să asigure tatăl pe fiu, în conștelegere cu șeful tractual, ear prin acesta cu cel mai mari, s'a făcut neputincios și a cerut capelan, ca să-și poată căpătui fiul. I-a și succes.

Cei cari se dau de știutori ai lucrurilor mai secrete șoptiau încă de mai înainte că părintele Basarabă dela Romos a fost făcut atent de șeful tractual când cu alegerea ilegală și întărirea și mai ilegală a actualului părinte Roman din Romoșel, — a fost făcut atent zic, că dacă voiește să-și facă pe fiul seu capelan, atunci în sinodul protopopesc nu cumva să cuteze a vota în contra alesului din Romoșel, că va fi rău, fiind-că d-aa, protopopul, ar fi rămas fără sutele ce le-a incasat dela respectivul.

Și blândocul părinte Basarabă a zis: așa să fie, măria ta, și așa a fost. Acum la rindul seu dînsul încă își ajunse scopul, căci pe fiul seu îl are lângă sine, punga însă desigur și-a deschis-o de multe ori până a ajuns la adevă.

Alesul capelan este și întărit de Consistor, ear acum așteptăm să-l și vedem nu peste mult pe fiul tată-său într'un rind cu ceilalți sfințiți părinți și în special cu neputinciosul (?) seu tată; numai de nu l-ar fi în toate demn succesor. Atăta ca fapt.

Ear acum o observare. Romosul este o comună mixtă, Români și Sași, în nemijlocită apropiere de Orăștie. Sașii, mai puțin la număr, însă sunt mai puternici în cele intelectuale.

În fruntea lor au pe eruditul preot Dr. Amlacher și un capelan. Pe cine avem noi? Pe părintele Basarabă, care e de veste pe-aici, nu însă în cele intelectuale, nici în d'alde-a meritelor. Cine va fi acum următorul dînsului? Am spus-o deja, fiul seu, absolvent de pedagogie și clerică, fost un an învățator. Să-l comparăm cu Dr. Amlacher? Mai bine înghițim nodul.

Sibitale și șefule tractual, dacă așa înțelegeți ridicarea clerului nostru la nivelul spiritului timpului de azi, atunci acoperiți-vă fața. Oare pentru o comună ca Romosul să nu se fi aflat om în Archiepiscopie, care să fie, dacă nu de calibrul D-rului Amlacher, cel puțin apt de a sta la vorbă cu el? Durere și rușine! Cu căpătueli ca și aceasta nu ne facem nici o cinste în ochii străinilor, ear al noștri se miră, că la noi cum merg lucrurile de strună.

Adevărat.

Altă întimplinare.

Cetea, Septembrie 1900.

În nr. 34 al „Tribunei Poporului” de Dumineca, din anul curent, preotul gr. cath. din Cetea, părintele Petru Raica, răspunzând corespondentului „Un poporan” — în întreg răspunsul se ocupă cu persoana mea, presupunând, că eu aș fi acel „un poporan”, care foarte fugitiv a trecut preste isprăvile dînsului.

Corespondentul „un poporan” nu sunt eu; deci nu am putut desvăli faptele cele „frumoase” ale păr. Raica. Nici în răspunsul meu la corespondentul „S.” din nr. 36 anul 1898 nu am amintit absolut nimic de isprăvile D-sale, căci mie, ca preot gr. or., ru nu mai mi-a fost spre greutate să desvălesc roadele „muncii” unui preot gr. cath., cum e preotul celibe Petru Raica, dar am privit de un scandal general, arătând că toată viața sa este contrară chemării sale.

Nu m'am ocupat de persoana dînsului, ca să nu mi-se arunce vorba, că doar din gelozie îl negresc, fiind-că e gr. cath.

Am privit în fiecare gr. cath. pe un frate, împreună suferitor, având aceleași aspirațiuni culturale și naționale. Sifta scriptură zice: „Toată viața, care nu aduce roadă, să se taie și în foc să se arunce”.

Fiind însă provocat de preotul Petru Raica, — sunt silit să spun ce până acum nu s'a spus în gazete despre dînsul, și las apoi să-l judece on. public după-cum merită.

De 10 ani sunt preot. Ani 8 am fost în Laz, o comună mică, unde am adus averea bisericăscă în cea mai bună ordine. Am reparat biserica, ai cărei credincioși cu bucurie își readuc aminte de mine.

De 7 ani sunt în Cetea, comună de 2 ori așa mare. Am zidit o școală pompoasă, care e fala noastră, spre care scop fiecare

poporan a contribuit cu aproape 10 floreni. Aruncul nu s'a putut incasa tot, fiind deoparte anii răi, de altă parte, fiindu-mi amenințată comuna de proselitism. Între aceste împregiurări a conto contribuției restante s'a împrumutat dela „Albina” suma de 1200 fl., din cari s'a și solvit câtva.

Am reparat biserica; am făcut fonduri de bani, vin, bucate, pentru susținerea bisericeii, pentru formarea unui cor bisericăsc, și pentru asigurarea salariului învățătoresc de care nu ne-am atins până acum.

Credincioșii gr. cat., cu preotul lor în frunte, nu numai că nu ne-au imbiat să contribuie și ei la zidirea școlii, dar tocmai părintele Raica dădea să înțeleagă poporul, că „toți cari trec la gr. cath., nu vor plăti arunc și că copiii lor tot au să cerceteze școala, căci altfel vor cere școală de stat”.

Poporul meu a fost cu mult mai tare în credința strămoșească, afară de 2 suflete pierdute, cari, ca să nu solvească aruncul, au trecut la biserica gr. catolică.

Durerea li-a fost mai mare, când totuși au trebuit să solvească și ei, fiind aruncul făcut înainte de trecerea lor. Deci s'au convins, că n'au nimerit-o bine cu rătăcirea lor.

Zice preotul celibe Petru Raica, că nu e dușman al școlii gr. or. din Cetea, și vrea s'o dovedească eu aceea, că ne-a lăsat să facem groapa de var pe locul lor propriu. Noi nici nu l'am întrebat pe dînsul, că ne lăasă, ori nu; — fiindcă totdeauna în locul acela s'a stins varul pe seama bisericeii, fiind acel lpc comun și nu proprietate exclusivă a lor.

Ne impută că i-am improcuosat pentru nesolvirea salariului învățătoresc. Dar ce și era de făcut, dacă părintele Raica pe lângă toate cererile și urzile noastre, nici de un răspuns nu ne-a învrednicit?

Zice că nu este fanatic în proselitism. Nu este, întru-cât nu poate face ce ar voi. Singur ne spune, că a venit în anul acesta 9 suflete. Vénarea celor 9 suflete, din „convingere”, eată cum are să se explice.

Un suflet minor cu tatăl seu a trecut, fiind-că studiază în Blaj de câțiva ani, unde a fost împărțit de elemosină, și acum, ajungând de 18 ani, vrând-nevrând trebuia să treacă, altfel perdeea elemosina.

Celelalte suflete sunt parte cumnat, și nepoți minori ai dlui părinte, cari vându-l în primejdia ce-l amenința, au trecut din compătimire pentru dînsul și cu acel cuget că se va îndura Consistorul din Blaj și-l va absolve de faptele ce a

din școle. Cu atât mai virtos trebuie să ocupe loc de căpetenie acum

Prin cântare, care este expresiunea sentimentelor prin tonuri melodioase și prin cuvinte poetice, se dezvoltă în copil cultura inimii și a simțmintelor estetice și morale. Cântul e un soț nedespărțit al Românilor în toate locurile și timpurile.

La Român ori-ce ceremonie religioasă, ori ce sărbătoare națională ori familiară nu se face fără cântare. Ba chiar și în zilele de lucru, la sapă, la plug, la secerat etc., Românul nu știe tăce, el cântă și ear cântă. De e vesel cântă de veselie, așa încât acul ce-l aude, ori-cât de trist și posomorit să fi, devine voios și îl preocupă tonul într-ăsta încât uită de necazul său. De e și supărat vre-odată, el cântă de jale cu un ton atât de duios, încât stoarce lacrimi din ochii auzitorilor și-l angajează într-o contribuție la mângâierea lui.

În privința cântului nu mai este dar de discutat. El este de o importanță atât de mare în educațiunea omenească, încât trebuie să ocupe loc de frunte între obiectele de învățământ în școlile populare, cu deosebire la noi la Români, cari ne naștem în cântări, trăim în cântări și murim în cântări.

Ca în toate însă, așa și în cântare, noi Români am rămas îndărătul altor națiuni

din cauza vitregiei timpurilor ce au trecut peste noi. Înțeleg cântul în chor. Abia de câțiva timp ne-am deșteptat și am prins lira în mână.

Tot așa de săraci suntem și în cărțile de cântări moralizătoare menite a se pute da fără frică în mâinile tinerimei noastre școlare.

Colegul nostru Ioan Dariu și în privința aceasta ni-a făcut un mare serviciu, aranjând și adunând în cartea sa o mulțime de poezii din cele mai frumoase, menite a se cânta solo sau în chor de cătră tinerimea noastră școlară.

Să luăm bine seama, ce cărți dăm în mâinile tineretului, căci cartea ne poate fi și prieten și dușman și eară a da o carte rea în mâinile tineretului, e ca și când l-ai pune în mână un cuțit cu două tășuri ea să se joace cu el.

Cărți cu istorioare de conținut moral pe seama tinerimei au apărut mai multe, atât la noi, cât și la frații noștri din România; cărți de cântece însă, foarte puține.

Cartea de cântece a colegului Dariu întrece pe toate în aranjarea și adunarea poeziilor menite a se cânta de cătră tinerimea școlară. Aici aflăm poezii foarte frumoase de cântat, atât naționale, cât și religioase, ce au melodii cunoscute elevilor. Aici se află poezii de declamat la diferite ocațiuni și de cel mai rezumiți poezii ai noștri.

Cartea mai are și o înfățișare plăcută, atrăgătoare, tipar frumos și ilustrațiuni frumoase intercalate în text. Aici aflăm portretele poezilor A. Mureșan, V. Alexandri etc. Scurt zis e o carte nu numai folosită, dar și frumoasă și atrăgătoare și nu o pot din destul recomanda învățătorilor și tuturor cântăreților noștri cu atât mai virtos, că e și foarte efină, costând un exemplar broșat 50 fl., ear legat 60 fl. Cartea a apărut în editura librăriei H. Zeidner în Brașov, de unde se poate procura; se află și la toate librăriile mai însemnate dela noi.

Acei ce mă vor asculta, procurându-și această frumoasă carte de cântece, știu că imi vor mulțumi pentru-că li-o recomand. Eată și cuprinsul ei.

Pe pagina primă e titlul: Carte de cântece pentru tinerimea școlară de ambe sexele și de toate gradele. Adunate și aranjate și ear în folosul ei date de Ion Dariu. Pe pagina a doua e prefața din edițiunile vechi. Aici e de notat, că colegul Dariu a mai edat o carte de cântece cu titlul „Arion”. Milostivului guvern l-și-a părut această carte vinovată și, voindu-ne, vezi Doamne, binele, a oprit-o din școle, nu însă din public. Cartea, deși tipărită în mil de exemplare, s'a trecut ca fulgerul și necesitatea a făcut pe autorul ei a o scoate acum în ediție nouă, cu alt titlu. Din edi-

țiunea aceasta s'au scos poeziile cari erau de pricină și s'au înlocuit cu altele, îmbogățindu-se în mod considerabil, și așa în forma aceasta și „binevoitorul” guvern nu are ce zice, ear publicul are acum o carte de cântece din cele mai bune.

Tot aici în această prefață, în care se arată însemnătatea cântului la poporul nostru, se dau și îndumăririle de lipsă, cum are să se propună cântul în școala populară, așa, încât și în această privință face cel mai bun serviciu învățătorilor.

Pe pagina 7 e: Prefața la edițiunea aceasta nouă. Dela pagina a 9-a începând vin cântecele: I Hore: 6 la număr. II marșuri: a) marșuri școlastice 14, b) marșuri eroice. III. Elegii: 19. IV. Imnuri: 13. V. Cântece religioase 31. VI. Diverse: 113 poezii.

Cartea are peste tot 200 cântece; ce se estind pe 168 pagini. La urmă e cuprinsul după titlul cântecelor și încă un cuprins după începutul fiecărui cântec, așa încât ori-cum ai lua cântecul, după titlu ori după începutul lui, cu cea mai mare ușurință îl găsești. Acest lucru încă e bun și foarte practic.

Grăbiți deci, învățătorilor și cântăreților, de vă procurați această prea frumoasă carte, care vă va face multe oare de plăcere și distracție.

Valeadieni, în 15 August v. 1900

George Cătană,
învățător.

săvârșit, și că deși e preot celibe, îl va privi de căsătorit legal, fiindu-i arătate faptele și Consistoriului din Blaj.

Numai în modul acesta își poate închipui ori-cine trecerea rudeniilor de la legea străbună acum, după 7 ani de când e dînsul preot.

Tot numai la provocarea dînsului sîlit sunt să arăt acei și punctele mai grave din arătarea făcută împotriva Sfinției Sale, de tușiși credincioșii săi:

1. A fost osândit părintele, ca preot sfințit celibe, din partea judecătorei din Aiud la solvirea a 3 fl. lunar pentru întreținerea unui băiat, născut cu o fată fecioară.

2. Servitoarea, care o are, a dat naștere la 2 copii în casa dînsului și al 3-lea încă urmează.

3. La ospete negenat merge cu servitoarea sa de braț și joacă cu ea între oameni. — Este acesta un serviciu bun pentru propagarea moralității și pentru edificarea poporului în credință?

4. Ar fi primit dl părinte un ajutor de 400 fl. din Blaj cu 4% spre cumpărare de avere pe seama bisericeii. Avere nu s'a cumpărat, ear' banii? — știe Dumnezeu.

Pe mine personal nu m'ar importa toate acestea. Mă impoartă însă că seduce publicul cetitor cu sofisme, afirmând că neînțelegerile între noi obvin din cauza procesului pentru salariul învățătoresc. Neînțelegerile sunt, că eu predic poporului moralitate și respectarea sfințelor taine ale bisericeii mele, ceea-ce nu-l convine dînsului.

De ce nu am desvilit ea lucrurile acestea până acum? Pentru-că nu am fost contrar păcii și înțelegerilor, ci cugetam, că d-sa se va îndrepta, ca să putem merge mână în mână spre înaintarea poporului nostru pe toate terenele vieții.

Multe aş avé de desvilit încă, dar' fie de ajuns cu acestea. Din ele își poate închipui on. public cetitor, cum stăm noi și cum merg lucrurile în Cetea.

De încheiere amintesc, că dacă și poporul gr.-or. era învrednicit de astfel de păstor, atunci moralitatea era din temelie zdrobită și urmarea ar fi fost, că în fiecare suflet puteai privi un anarhist, societatea cea mai periculoasă pentru viața omenească.

Ioan Frâncu,
preot gr.-or.

CĂTRUL ȘI ASINUL.

— Fabulă. —

Cătrul și asinul, fiind proprietatea unuia și aceluiași stăpân, au fost însoțiți, purtând una și aceeași sarcină. Cătrul, văzându-se mai mare la statură, din zi în zi devenia tot mai fudul și numai pentru-că nu avea încotro... trăgea alături cu asinul, ci i-ar fi plăcut să tragă, dacă nu cu vr'un cal, cu un asemenea lui. De câte ori era alături de asin, se ridica în virful copitelor și cu capul ridicat scuturând din urechi îi zicea, în batjocură: — „Numai cât un ghem ești pe lângă mine; nu știu, pentru-ce te legi de lume și nu te temi că 'ți-se rupe biata spinare, încordându-o!” Asinul totdeauna îi răspundea: — „Așa a voit soarta să tragem împreună, fiecare după puterile sale”. De la o vreme, văzând cătrul, că cu batjocura nu folosește, a început a-l lovi cu copitele și a-l mușca; dar' asinul a tot răbdat, cât a răbdat, până când în cele din urmă, perzându-și răbdarea, îi zise:

— Soață, soață! Mai mare 'ți-e fudulia decât crezi că ești tot! Nu vezi, că suntem de-un neam... și avem o soarte

PARTEA ECONOMICA

III.

Altoirea pomilor.

(Continuare).

Altoirea prin părechiare.

Acest metod de altoire, dacă se face cu destulă grijă, cu istețime și cu punctualitate, — este cel mai bun și mai sigur fel de altoire. Într-o vară altoiul se încheagă cu trunchiul ori cu creanga altoită așa, încât abia rămâne ceva urma, după care s'ar pute cunoaște locul unde s'a făcut altoirea; se desvoaltă mai bine de cât la ori-care alt mod de altoire; în anul prim crește și se desvoaltă peste un metru, de multe-ori la doi metri. — De aceea nu am cuvinte destule, pentru a-l recomanda precum merită. Acest fel de altoire se face în chipul următor:

În Decembrie până la finea lui Februarie, adevă earna pe când puterea de viață a pomilor stă în adormire, — dar' mai bine în Decembrie și în Ianuarie, însă pe un timp domol, și nici decum geros, tăiem (din pomi nobili, al căror soiu vom să-l cășigăm) atâtea crenguțe sănătoase, netede și cu ochi bine desvoltați, crescute din vară, de câte tocmă avem trebuință. — Tăietura o facem cu două degete mai jos de nodul din care a crescut crenguța în decursul verii trecute. — În cât n'ar fi timpul domol, ci geros și crengile am fi siliți să le culegem pe timp geros, atunci acelea nu le prindem de fel cu mâna liberă, când le tăiem, pentru-că la locul, pe unde le-am prins cu mâna liberă, se produce căldură din mână, și prin aceasta ar căpeta pete negre, cari li-ar strica mult. Le prindem însă cu vr'o cărpă, cu vr'o bucată de pânură sau cu alt obiect moale și tot astfel le manuăm până le așezăm la locul de stat.

Crenguțele tăiate apoi le punem la olaltă, soiu de soiu, le legăm și le scriem soiul pe o tăbliță de lemn, ca să știm deosebi soiurile de olaltă. Tăblița o legăm în mănunchiul soiului, al cărui nume îl poartă, sau o legăm de vr'o crenguță din mănunchiu. Aceste crenguțe le îngropăm apoi în grădină, într'un loc umbros și scutit (mai potrivit e locul de la

spatele de cătră mează-noapte a cutărei ciadiri sau gard), sau le așezăm în pivniță în năsip jilav. Așezarea lor în pământ se face așa, că săpăm un șanț de lățimea și afunzimea hârlețului; curățim pământul din el, apoi până la jumătate îl umplem cu năsip sau cu prav de firez; pe acesta așezăm mănunchiurile de crenguțe în rënd unul lângă altul așa, ca virful lor să stea puțin afară din pământ. Apoi le acoperim cu pământ ujed, sfărâmițos și pe tot locul, și dacă s'ar ivi un timp secetos, atunci din când în când le udăm, ca să fie tot în reveneală. Cele așezate în pivniță stau mai bine, și 'și țiu mai mult puțința de desvoltare, pentru-că cele din liber, cupă-cum se desvoaltă în timpul de primăvară, devenind atinse de căldura soarelui, — la ori ce umbră ar fi, ele încolțesc și prin aceasta li-se primejduște prinderea la altoire.

Primăvara apoi, după ce s'a topit zăpada și pământul s'a încălzit în câțva și s'a svântat așa, ca să putem umbla prin grădină: scoatem din crenguțe de altoit unul sau mai multe mănunchiuri; le ducem la locul de altoire, neavând trebuință de alte pregătiri, decât de ață de legat și de niște fașii de pânză, de un hârb cu tină de pământ galbin, și de cuțitul de altoit.

Desfacem o legătură de crenguțe; alegem una, a cărei grosime corespunde grosimei pomului sau crengii de altoit. Acolo, unde se potrivește această grosime, facem tăieturile de părechiare și anume:

Luăm creanga nobilă în mâna stângă și cuțitul de altoit în mâna dreaptă; cuțitul trebuie să fie ascuțit foarte bine, ca să nu sfășie locul tăieturii; așezăm cuțitul pieziș pe creanga de altoit — la grosimea corespunzătoare și cu o tăietură de cuțit tăiem creanga așa, ca tăietura să capete forma unei limbi. Creanga aceasta apoi o așezăm la îndemână; prindem apoi pomul sau creanga de altoit pe dinjos de locul unde are să fie părechierea; curățim toți ochii și crengile din jos până la pământ; — așezăm cuțitul tot așa pieziș pe trunchiul de altoit, și cu o trăsătură bine chibzuită, îndreptată cătră piept, tăiem tot dintr'odată trunchiul, formând tocmă așa o limbă

cum e aceea a crenguței de altoit. — În amândouă limbile în partea de cătră virf înfigem cuțitul de vrea 3—4 milimetri; tăiem jos virful de la crenguță, lăsându-i numai doi sau trei ochi. Așezăm apoi partea rămasă cu tăetura în forma limbei pe tăetura în aceeași formă a pomului de altoit, apăsăm amândouă limbile pe olaltă astfel, ca să se deschidă tăeturile la cute în limbă; atunci apăsăm crenguța în jos cătră tulpina așa, ca tăeturile să între una în alta, prin ceea-ce crenguța se potrivește în tulpina pomului, ca și când ar fi crescut împreună acolo și stă nelegată. Luăm apoi o ață de bumbac și, ca la altoitul cu ochi, le vâlim toată tăetura, ca limbile să nu se desfacă de cătră olaltă; — apoi toată tăetura și legătura o lipim cu tină de pământ galben, ca aerul și apa să nu poată intra la tăetură, pentru-ca tina să nu se sfărîme și să nu se spele de pe tăetură, legăm nodul de tină cu o fașie, care încheie legăm cu ață, ca să nu se desfacă nici ea, și cu aceasta altoirea este isprăvită.

Pe când în primăvară pomul începe să dea muguri, asemenea de mugur și crenguța aceasta, pentru-că umezelile pomului, încăndu-se în soare toate se opresc la ea, prin ceea-ce ochii aceleia se trezesc și se îmbolnăvesc la viață și la desvoltare.

După încheierea altoirii, pe câtă muguresc pomii — vizităm și altoirea noastră și dacă vedem că cutare ochi a dat lăstară de un deget ori două — deslegăm amândouă legăturile și le mai stringem, pentru-ca lăstară să nu facă nici ei creșteri de legătoare.

După deslegare nu mai avem alta de făcut, decât să lăsăm mănunchiile să se desvoalte liber; curățim însă lăstarăi sălbatică ce s'ar ivi pe din josul trunchiului, ca să nu tragă puterea de desvoltare a altoiului. — Toamna apoi sau primăvara altoirea se pot muta la locul de stat, fiind deja închiegați de tot cu trunchiul pomului.

Teodor Papp.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de învățătoare pentru lucrul de mână la școala nr. 1 de fete a „Asociațiunii” se publică concursul.

Doritoarele de-a ocupa acest post să prezente următoarele documente:

- atestat de botez;
- document despre calificarea cerută prin legea statului pentru ocuparea posturilor de învățătoare la școlile civile;
- o arătare despre studiile pregătitoare și despre ocupațiunea de până acum;
- un atestat despre cunoștința teoriei și în praxă a lucrului de mână bomeiască;
- să dovedească, că vorbește bine românește și ungurește, eventual și nemțeste.

Vor fi preferite acele concurențe, care au calificare din oare-care categorie de studii, în deosebi din grupul limbilor.

Învățătoarea suplentă primește o remunerație anuală de 600 coroane, zădărită în rate lunare anticipative, și întreagă întreținere în internat.

Învățătoarea angajată va avé să de directoarei mână de ajutor la agendele birotariatului. Postul este a se ocupa cu 1 Octombrie a. c.

Concursurile sunt a se înainta până la 20 Septembrie a. c.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii”, ținută în Sibiu la 3 Septembrie 1900.

Dr. Ilarion Pușcariu,
vicepreședinte.

Dr. Ben.
seor. II.

și un preț până trăim, ear' dacă murim, carnea noastră se măsura cu aceeași cumpănă și pentru același preț; pielea de asemenea! De ce mă tot batjocorești și mă bați?

— De-un neam, de-un neam! Dar' port povara mai cu mare putere, prin urmare mai mult folosesc stăpânului până când trăiesc.

— Pun rămășag, că nu trag mai multă povară și cu mai multă putere.

— Ascultă! cum un nimenea s'ar măsura la putere cu mine!

Asinul tăcu mulcom. Prins la ham, și ajungând odată pe un șes mlăștinos, se opriră să odihnească; ear' după puțină pauză asinul îi zise:

— Acum e vremea și locul să ne măsurăm puterile toate!

— Bine — zise cătrul — dar' cum?

— Așa, că împărțim locul acesta mlăștinos în două părți egale și fiecare vom trage singur pe partea sa.

— Bine.

— Trage dar' tu mai întâiu pe partea ta de loc, până colo...

A tras mai întâiu cătrul, dar' abia abia, cu multă greutate. La rîndul său a

tras și asinul singur, fără a sufla mai greu decât soțul său, cătrul.

— Vezi, soață, că am avut dreptate când am zis și-ți zic, că tu ești mai mare în zăre, dar' la putere cu nimic mai mare. Să nu te mai fudulești!

— O fi ce zici — zise cătrul, cam rușinat, — dar' nu totdeauna. Se prefacă și atunci a nu crede ce simte și vede.

Avem și oameni și încă mulți: corporanți, ceea-ce-î face prea fuduli și în fudulia lor, crezând că puterea atât spirituală, cât și corporală depinde de la cantitatea de oase și carne, iau în batjocură pe soții lor de aceeași soarte și rang, dacă aceștia sunt mici de statură și puțin de carne, fără a judeca, că aceștia pot fi capabili a suporta aceeași povară ori a produce poate și mai mult, când 'și-ar măsura puterile, când pretind împregiurările, și fără a cere prețul cărnii și al oaselor...

G. Bodnarlu.

— Una la zi. —

Pentru a putea împlini această condiție, e stabilirea unor principii firme prima condiție. — scrie Traian. Nu știe să scrie corect o frază, și totuși a ajuns la al 10 lea foileton privitor la era nouă!

Noutăți

Arad, 14 Septembrie n. 1900.

Dela oraș. Mercuri, în 12 l. c. n., orașul Arad a avut adunare generală, în care s-au desbatut mai multe afaceri curente. S-au făcut și două alegeri: Ca concipient la primărie a fost ales Marossy Miklós, până acum vice-notar la comitat; iar ca moșă ordăneasă s'a ales soția lui Högge Ferencz.

Dela Liceul de stat din Arad.

Inscrierile pentru anul școlar curent la gimnaziul superior și la școala reală de stat din Arad, din pricina lucrărilor ce se fac la Liceu, s'au amânat earășt, până în zilele 28, 29 și 30 Septembrie st. n. Ear' prelegerile la amândouă instituturile se încep în 1-a Octomvrie st. n.

Tisza Kálmán și Apponyi, cei doi mandori politici maghiari, își vor face așa numita dare de seamă în fața alegătorilor, cel dintâiu în ziua de 20 Septembrie, la Oradea-Mare, iar cel din urmă la 23, în Jászberény. Ziarele maghiare atribuie o mare importanță declarațiilor ce vor face acești doi bărbați spriginitori ai guvernului, în special în ceea ce privește raporturile dintre cele două state ale Monarhiei, acum după dizolvarea parlamentului austriac și în fața re deschiderii parlamentului din Budapesta.

Pentru meseriași. În ședința de Sâmbătă seara, la care au fost de față d-nii V. Mangra, vicar episcopesc, protosincelul I. Pap, Dr. Oncu, R. Ciorogariu, S. Raicu, P. Truța, I. Petran, I. Herbay, G. Purcariu, I. Stefanuț, I. Olariu, Tr. Vășian și Russu Șirianu, comitetul Asociației Naționale Aradane a votat stipendii și ajutoare după cum urmează: 200 coroane lui G. Nichin (Arad), 120 coroane lui G. Domocoș (din Măderat), amândoi elevi la școala de meserii; câte 100 coroane călătorilor G. Milincovici (măsar) să meargă a se perfecționa la Viena și P. Boscu (măcelar) să meargă la Praga; câte 50 coroane lui Avram Lina (Folea) și Al. Popa (Oradea), care au îmbrățișat meseriile. Ear elevului I. Halmăgian (la școala comercială) i s'au votat 120 coroane.

Se va publica apoi concurs pentru alte 4 ajutoare tinerilor, care ar fi dispuși a intra ca ucenici la vre-un meșteștru, fie în Arad, fie în alt loc.

Himen. Dl Adrian P. Deseanu, funcționar consistorial în Arad, își va serba cununia cu snabla domnișoară Florica Frenț în 14/27 Septembrie a. c. în biserica din Talpoș. — Le dorim toate fericirile!

— Din Reșița ni-se scrie, că dl Nicanor Ostoia își va serba cununia în 27 l. c. n. cu d-șoara Ana Longaver, în biserica g-cat. din Reșița.

Bărbații politiei grupați în giurul Tribunalului din Sibiu, adică d-nii Aureliu Trif și Silvestru Moldovan, de când lăfărează biroul dlui — Osvadă materia primă pentru rachiu prefript, au încins spada de polemiști.

Dascăl pare că li-ar fi foiletonistul ineptisabilei serii „La era nouă“.

Nonorociri la manevre. În 4 l. c. s'au întâmplat mari nonorociri aproape de Podgorac (în Ungaria) unde regimentele de infanterie Nr. 78 și 79 au fost concentrate pentru manevre. Când ambele regimente ajunseră față în față și văzduhul văjăia de pocnetele puștilor, de-odată din partea regimentului 78 se făcu liniște și sunetul trâmbițelor anunțară sistarea focului. Regimentul contrar nu știa ce e cauza și încetă și el focul. Adjutantul colonelului dela regimentul 78 alerga în goana calului la comandantul reg. 79, vestindu-l, că cine-va din regimentul său a împușcat cu glonte aspru nimerind pe un sergent în piept și pe un soldat de rând în frunte, murind amândoi pe loc. Colonelul regimentului 79 numai decât a dispus să se viziteze puștile soldaților săi. Prin aceasta însă nu s'a ajuns la un rezultat pozitiv, de oarece rufăptuitorii numai decât după glonțul aspru au împușcat cu altă patroană oarbă, rămărând ast fel țeava puștii afumată. Nelăsând lucrul într-afăta soldații au fost căutați prin buzunare aflând la trei inși patroane aspre. Aceștia numai decât au fost escortați între baionete la Podgorac. — Dela manevrele din Stiria de asemenea se anunță casuri de nenorocire. Ast-fel din Graz se scrie, că doi soldați au fost mușcați de șerpi veninoși. Ajutorul medical nu li a putut folosi și astfel înainte de a li transporta la un spital, au murit. Cu ocaziunea exercițiilor tunarilor, un glonț de tun a rupt unui soldat tunar brațul.

Postă pécătoasă. Din mai multe părți ne sosesc plânsori, că abonenții de-al foii noastre, îndeosebi cei de la numărul de Dumieșca, nu primesc foaia regulat, ori n'o primesc de loc. Ni-se anunță, în același timp, că în multe locuri vina o poartă numai oficiul postal, care oprește la sine exemplarele foil. O asemenea plânsoare ne sosește acum și de la abonentul nostru Petru Glogovecean din Sâmbăteni, cu posta ultimă Gyoroc, de unde numai foarte rar și târziu, ori de loc nu capătă foaia.

Dacă știrea e adevărată, suntem obligați a atrage atențiunea Direcțiunii postale asupra acestui abuz neiertat.

Coroane eterne. La fondul vèduvelor și orfanilor meseriașilor români, administrat de „Reuniunea socialilor români din Sibiu“, dl Victor Tordășianu a contribuit câte 2 coroane în memoria regretaților Gustav Augustini și Cesar Colescu-Vartic (București), publiciști.

Profesor nou. La școala reală de stat din Deva a fost numit profesor dl Iosif Botean, absolv. al facultății filosofice din Cluj și fost stipendist din fundațiunea lui Gojdu.

Alegere de învățător. Ni-se scrie: În comuna Ghilad s'a ținut Duminecă, în 20 August v. alegere de învățător. La alegere au concurat 3 învățători, învățătorul nostru, pe care-l avem substituit de 2 ani și 2 învățători din alte părți. La biserică au fost mulțime de alegători, mai ales că de astădată au venit și de aceia, care numai câte la 3 ani odată se ivesc la biserică. Dar' și acum numai aduși de gornicii judeiului comunal Adam Petcu, care mai înainte de toate i'a das la birt și i'a îmbetat până nu mai știau de sine; i'a adus numai ea să sberie în biserică, întocmai ca la alegerea D-sale de jude. Dar' și învățătorii, care se pun numai pe „alvălucuri“, rămărând de oară, căci judele nostru ține mult la obiceiul să se lingă pe buze la astfel de „alvălucuri“. Că ce dorește D-sa, numai noi sătenii o știm aceasta mai bine; îl asigurăm însă, că cu dorința nu va isbuși. Noi mulțumim dlui părinte Aurel Drăgan și dlui student și proprietar George Breban, lucuitor în comună, că cei dintâi când au observat lucrul rău fă ut, — au nimicit alegerea săvârșită după placul celor ce numai binele obșteșc al comunei nu-l doresc.

Correspondentul.

Inceput „bun“. Din primăvara anului curent, orașul Arad își are teatru stabil. Și a clădit spre acest scop, și teatru de vară, cu vr'o 45 mil florenți, deși suma preliminară de oras era numai de 35 mil. În cursul primei veri de teatru stabil, orașul Arad s'a mai ales însă, pe lângă distracția în noul palat al Taliei maghiare, cu un deficit de 30 și 99 coroane și 26 fileri. Căci atâta

i'a raportat în ședința din urmă directorul teatrului, Leszkay András. — Bun început.

Om de 119 ani. Se scrie din Tirnova, că acolo se află un locuitor român Ioan Păunescu, care a împlinit etatea de 119 ani. Eată cum îl caracterizează un abonent al „Gazetei“: „la cap alb ca oia, la față roșu ca bujorul, în mișcări sprinten și iute, par'că ar fi de 25 de ani“.

Convocare. Adunarea generală ord. a Reuniunii învățătorilor rom. gr.-or. de la școalele confesionale din diocesa Caransebeșului se convoacă pe 17/30 Septembrie 1900 în Oravița montană. Ordinea de zi: Ședința I. (Înainte de mează-zi): 1. După serviciul divin la orele 10 deschiderea adunării în grădina de tir; 2. Presentarea rapoartelor anuale și a altor acte incurse; 3. Alegerea comisiunilor; 4. Disertațiuni. Ședința II. (După ameză-zi la 3 oare); 5. Chestiunea examenelor (Referent I. Marcu); 6. Dare de seamă asupra Abecedarelor incurse spre premiare din „Fundațiunea Sofia și Stefan Antonescu“ (Referent G. Joandrea); 7. Refarada comisiunilor; 8. Desfigerea locului pantru proxima adunare generală; 9. Propunerii; 10. Alegerea funcționarilor și a comitetului Reuniunii; 11. Alegerea comisiunii pentru autentificarea proceselor verbale; 12. Încheierea adunării. Bocșa-montană, din ședința comitetului central al Reuniunii, ținută la 13/26 Iulie 1900; Traian Lința, v.-president; Ioan Marcu, secretar general.

Din programul comitetului local din Oravița înregistrăm: Sâmbătă (29 Septembrie n.) va fi primirea oaspeților și conducerea lor în cort-ale; seara la oarele 8 1/2 cină comună și conferința particulară; Duminecă (30 Septembrie n.) la oarele 8 serviciu divin; după ș-dința primă banchet; seara la 8 oare concert, urmat de petrecere cu joc; Luni (1 Octomvrie n.) dimineața excursiune cu trenul de munte la Anna; la oarele 2 după ameză continuarea excursiunii la băile din „Marilla“, de pe „Vale“ și la Institutul Kneipp; la oarele 8, — seara de adio.

Vijelie groaznică într'un port de mare. Se anunță din New York, că în portul dela Galveston a băntuit zilele trecute o vijelie înfricoșată, care a pricinuit moartea mai multor miș de oameni. Opt vapoare au suferit naufragiu; în localitățile dela mal s'au aflat până acum vr'o 1000 de cadavre de oameni. Numărul jertfelor se urcă la mai multe miș. Sute de oameni au fost răpiți de valurile mării. Guvernul Statelor-Unite a dispus să se facă zece miș de barace și să trimită la fața locului bucate pentru 50.000 de oameni.

Instrucțiune în afacerea dărilor de bătură, de consum și de vânzare pentru vin, bere, carne, zăhar și spiritoase tradus—din manualul german alui Jakob Gatter, notariu comunal — în folosul agronomilor și proprietarilor de vii prin Emanuil Barbulescu, învățătoriu conf. rom. gr. ort. în Pesac, de vânzare la autor. Prețul unui exemplar 20 fileri; 5 ex 80 fil; 10 ex. 1.20, — se trimit franco. Vinzătorilor li-se dă rabat.

Felurimi.

Cel mai bătrân arbore din lume. — Arborul cel mai bătrân de pe fața pământului, a cărui etate e esact garantată de istorie, e smochinul sacru din mijlocul ruinelor orașului Amuradhpura în Ceylon. El a fost plantat în anul 288 înaintea lui Christos și a fost îngrijit d'atunci de un rând neîntreput de păzitori cucernici, despe care vorbesc foarte lămurit scrierile singaleze. Acest arbore e încongiurat de un zid și ramurile lui se înalță acum direct din pământ, deoarece trunchiul propriu zis, e acoperit de tot de pământul cărat d'acolo. Nu e ertat ca să taie cineva ceva din el, numai frunzele ce cad de sine-și se string de pelerini evlavioși, care le iau cu dășit ca pe niște moaște sfinte.

În timpul de față are „Jaga Sri Maha Bodin Wohanse“, adică: „victoriosul, augustul, cel mai înaltul domn, sacru arbore—„Be“, o etate de 2188 ani.

HAZ.

Urmasul lui Cațavencu.

Despre parlamentarism.

Pentru mine totă viața parlamentară e numai un sector mic din o luptă cu mult mai mare.

Parlamentele nici nu mai stau la înălțimea lor. Ele au devenit un fel de mașini ruginite și d-rogogite care nu mai funcționează după-cum ar trebui să-și facă datorișă.

Influința daraverilor parlamentare e de regulă prea sus taxată.

Despre chestia națională.

Chestiuni naționale sunt chestiuni de forță, și nu se pot rezolva prin verdicte parlamentare ori prin conferențe de înțelegeri. Ele formează o parte din lupta mare pentru existență și în lupta aceasta va învinge poporul.

U. T. Mihai.

(„Tribuna“ din Sibiu).

Un tiner român cu purtare bună, care posedă limba română în vorbit și scris și cu scrisoare frumoasă, poate fi aplicat imediat în cancelaria subscrișului, unde are a-și înainta cererea.

Chișineu (Kis-Jenő)

Mihailu Velciu,
advocat.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe pietre se scotesc în coroane și după 80 chilograme, ear' nu ca și până acum, după măsura metrică (100 chilograme).

Prețurile dela 13 Septembrie
din Arad:

Grâu cel mai bun . . . cor.	7.23—7.40.
Cucuruz	5.25—5.45.
Săcară	5.06—5.08.
Orz	5.50—5.60.
Ovės	4.60—4.80

Prețurile dela 13 Septembrie
din Budapesta

Grâu în Octomvrie . . . cor.	7.67—7.68
Săcară	6.17—6.19
Ovės	5.35—5.37
Cucuruz pe August	6.17—6.19

Cursul pieții din Arad.

Hărtie-monetă română	Cump. fl.	9.48	vând	9.52
Lire turcești	—	—	—	—
Imperiali (15 R. aur)	18.90	19.—		
Ruble rusești 100 k	126.—	12.—		
Galbeni	5.58	5.68		
Napoleon-d'or	9.48	9.55		
100 Marce germane	58.50	58.95		
Livre sterling	11.90	12.50		

S p i r t :

12 Sept.

Spirit rafinat; cu toptanu	115.—
„ „ cu micu	118.—
„ brut cu toptanu	118.—
„ „ cu mic	116.—

Anecdote.

Ghițică întreabă pe tatăl seu: — Ia spune-mi, tată, de ce birjarii, după ce duc caii în grajd, intră în casă cu bicuț?

— Pentru că sunt însurați. drăguță.

Un popă gras, alunecă și cade. Un trecător văzându-l, îi zice:

— Om de puțină credință!

— De puțină credință?!. De ce?

— Pentru că credința susține și dacă ai fi avut multă, n'ar fi căzut.

Posta administrației.

Dl Damaschin Mărgineanțiu în Secușigiu. Am primit, sunteți chitat până la finea anului 1900. Vă mulțumim.

Dl Nic. Nég. Govoșdia: Încă cu coroane 9. — până la finea lunii Septembrie 1900.

On. C. R. în Oreștie: Am primit 10; mai sunt 5 de solvit până la finea lui Septembrie 1900, întrebăreți răspundem cu greutate ce avem când nu se fac plățile la timp.

Editor: Aurel Popovici Bareianu.
Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

2299. tkvsz.

1900.

Póthirdetmény.

A tenkei kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, miszerint a „Biharmegyei takarékpénztár“, nagyváradi czég végrehajtónak Bika János örökhagyó és ifj. Bika János n.-marosi lakos végrehajtást szenvedők elleni 8000 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében 2100/900 tkvsz. p. kibocsátott árverési hirdetményben a nagymarosi 74. sz. tjkönyvben A. I. II. III. IV. V. VI. VII. A. 1. 2. 3. 4. 5. alatt foglalt ingatlanok összesen 4928. kor. kikiáltási árban Nagymaros közég-házánál 1900 évi október hó 9-ik napjának délelőtti 9 órájára kitűzött árverés az 1881. L. X. t. cz. 167. §-a alapján a „Victoria“ aradi czég végrehajtató érdekében is 3000 kor. tőkekövetelés s járulékal kielégítése végett megtartatni fog.

Kelt Tenkén, 1900 évi július hó 8-án.

495 1—1

Dr. Toperczer, kir. jbiró.

Deposit de giuvaeruri, ciasornice și arginterii.

Bogat asortiment de ciasornice cu pendulă, de perete și deșteptătoare.

I. GRALLERT ȘI FIUL Fondat 1867

ceasornicar și giuvaergiu Arad, piața Andrássy Nr. 24.

Reparațiuni de tot felul de ciasornice și giuvaere să execută cu toată promptitudinea. Cu prețurile cele mai moderate.

Fondat 1867

479 — 4

Convocare.

Subscriși membri fundatori ai înființandului institut de credit și economi

„Greoviciana“, societate pe acții
în Greovaț

Ievită prin aceasta în sensul §-lei 154 din legea comercială pe domnii acționari la

adunarea generală constituantă

ce se va ține

Duminecă, în 23 Septembrie a. c. st. n. la 9 oare a. m. în Greovaț.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Statorirea și asigurarea capitalului soțial.
3. Decisiune asupra înființării societății.
4. Stabilirea statutelor.
5. Alegerea direcțiunii și inspecțiunii.
6. Decisiune asupra responsabilității fondatorilor în sensul § lui 155 din legea comercială.
7. Alegerea bărbaților de încredere pentru autentificarea protocolului.
8. Eventuale propuneri.

Greovaț, la 1 Septembrie 1900.

Ion Oprean m. p., preot gr.-or.	Vuin Băcală m. p., jude com.	Panu Ghișia m. p.
Vasilii Pascu m. p., paroch gr.-cath.	Balica George m. p., subjude com.	Mișu Panu m. p.
Ioan Beldea m. p., preot gr.-or.	Ilie Doban m. p.	Petru Blagoie m. p.
Valeriu Oprean m. p., preot capelan gr.-or.	Costa Ilia m. p.	Sofron Gaieca m. p. proprietari.
Ioan Capeți m. p., docente.	Juica Jivan m. p.	Nicolae Poorian m. p. vice-notar.
Ioan Epure m. p., notar cerc.	Pavel Băcala m. p., proprietari și jurați com.	Nicolae Grindean m. p. executor cerc.
	Ion Ciorman m. p.	Adamovici Dumitru m. p.
	Sofron Vijan m. p.	Ion Cherdu m. p. comercianți.
	George Grema m. p.	

495 1—1

Em. Manno-Zissy

neguțătorie de produse și comisioane în Budapesta
Petöfi-tér 3.

În vederea recoltelor recente, îmi iau voie a-mi oferi serviciile mele la bursa de cereale domnilor economi, cari voesc a-și diriga afacerile lor de vânzare aici, în cereale ca:
grâu, orz, ovės, cucuruz, rapiță etc.

Lucrez de mai mulți ani la bursa de cereale și de aici cu succes, servesc onorațiilor mei comitanți de tot solid și eștin.

Rog deci, ca cu ori-ce întrebare în astfel de afaceri să se adreseze la mine direct, în limba română, pe cari le voi rezolva întotdeauna prompt.

Cu distincă stimă;

Em. Manno-Zissy

Budapest, Petöfi-tér nr. 3.

486 3—3

Cel mai bun croiu!

Insoțirea CĂLȚUNARILOR din ARAD,

Strada-Bisericeii, Palatul Minorităților.

Singulară în felul său ține în deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băieți și fete, apoi ghetă comode și alte soiuri de încălțăminte.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar' sunt mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă în ori-ce timp dorit.

Aparat elastic pentru călcăie, invenția lui Löderer, căpitan de honvezi ung. reg., aplicabil atât la ghetă de dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate avea numai dela noi.

Mare magazin de creme și lăkk-uri în diferite colori.

484 8—

Prețuri ieftine de neerezut!